

Jerzy PRÓSZYŃSKI

Pająki leśnictwa Zawada nad Notecią

Пауки лесничества Завада над рекой Нотець

Spiders of the Zawada Forestry on the Noteć River

W dniach od 1 do 30 czerwca 1961 prowadziłem obserwacje nad pająkami w leśnictwie Zawada. Materiały, które udało mi się zgromadzić, nie wyczerpują całej arachnofauny badanego terenu, ponieważ jednak pająki tej części kraju są poznane bardzo słabo, uważam za celowe opublikowanie ich. W pracy uwzględniam rodziny: *Dictynidae*, *Dysderidae*, *Pholcidae*, *Oxyopidae*, *Ctenidae*, *Clubionidae*, *Anyphaenidae*, *Gnaphosidae*, *Thomisidae*, *Salticidae*, *Lycosidae*, *Pisauridae*, *Agelenidae*, *Tetragnathidae*, *Araneidae* i *Theridiidae*.

Poza zbieraniem pajaków prowadziłem obserwacje nad udziałem ich w zwalczaniu niektórych szkodników sosny. Korzystałem przy tym z urządzeń Terenowej Stacji Instytutu Badawczego Leśnictwa w Zawadzie oraz z cennych uwag udzielanych mi przez pracowników Stacji. Miłym obowiązkiem jest dla mnie podziękowanie Panu prof. drowi W. KOEHLEROWI oraz Panu inż. mgrowi T. PIOTROWSKIEMU za udzieloną mi pomoc i ułatwienia.

Leśnictwo Zawada wchodzi w skład nadleśnictwa Potrzebowice i położone jest w powiecie Czarnków (województwo poznańskie), na południowym brzegu Noteci, w pasie lasów zwanych Puszcza Nadnotecką, ciągnących się między Notecią a Wartą.

Obszar badany przeze mnie to przede wszystkim młodniki sosnowe, posadzone na piaszczystych glebach porolnych. Tylko wyjątkowo prowadziłem zbiory w starszych drzewostanach sosnowych (około 30-letnich) oraz w niewielkiej partii drzewostanu sosnowego 80-letniego. Ponadto uwzględniłem brzegi stawów rybnych i przylegające do nich niewielkie pasy łąk i roślinności nadbrzeżnej oraz niewielki, stary park, położony obok wyżej wymienionej stacji. W zasadzie starałem się zebrać materiał ze wszystkich tych typów środowisk, jednakże najwięcej uwagi poświęciłem młodnikom i starszym drzewostanom, inne środowiska badałem pobieżnie.

CZĘŚĆ FAUNISTYCZNA

Dictynidae

1. *Dictyna latens* (FABR.). 1 ♀ złowiłem w młodniku sosnowym z domieszką brzozy, na gałązce brzozy.

2. *Dictyna arundinacea* (L.). Kilka ♀♀ złowiłem w młodniku na roślinach zielnych.

Dysderidae

3. *Segestria senoculata* (L.). Występuje dość licznie pod korą starych sosen, znacznie mniej licznie pod korą młodych sosenek, kilka osobników tego gatunku znalazłem również w szczelinach kory starego przydrożnego kasztana.

Pholcidae

4. *Pholcus opilionoides* (SCHRANCK). 1 ♂ złowiłem w izbie mieszkalnej na sieci rozpiętej pod sufitem. Ponadto złowiłem kilka młodych okazów z rodzaju *Pholcus* WALCK., prawdopodobnie również należących do tego gatunku.

5. *Pholcus phalangioides* (FUESSLIN). 1 ♀ złowiłem w izbie mieszkalnej na sieci pod sufitem, razem z okazami poprzedniego gatunku. *Pholcus phalangioides* (FUESSLIN) nie był dotychczas z Polski podawany, gdyż informacja BONNETA (1958) jakoby WAGNER (1895) i POKROWSKY (1925) podawali go z Polski nie odpowiada prawdzie, bowiem dane obu tych autorów odnoszą się do ZSRR (okolice Moskwy i Kijowa). Gatunek ten ma bardzo szeroki zasięg geograficzny i występuje zarówno w strefach umiarkowanych, jak i tropikalnych na obu półkulach (BONNET, 1958).

Oxyopidae

6. *Oxyopes ramosus* (PANZ.). Występuje dość licznie w młodnikach sosnowych; obserwowałem zarówno ♂♂ jak i ♀♀.

Ctenidae

7. *Zora manicata* SIMON. 1 ♀ złowiłem w młodniku sosnowo-brzozowym na piaszczystej polance. Gatunek ten nie był dotychczas z Polski podawany. Znany jest z południowo-zachodniej i środkowej Europy oraz z Algerii (BONNET, 1959).

Clubionidae

8. *Clubiona trivialis* C. L. KOCH. Występuje dość licznie w młodnikach sosnowych, oprędy jaj wraz z kokonami obserwowałem na czubkach gałązek sosnowych, koło pąka. Z Wielkopolski dotychczas nie podawana.

Anyphaenidae

9. *Anyphaena accentuata* (WALCK.). 1 ♀ wraz z kokonem złowilem na brzozie, na liściu o brzegach zagiętych do góry i połączonych przędzą stanowiącą rodzaj daszka.

Gnaphosidae

10. *Haplodrassus cognatus* WESTR. 1 ♀ złowilem na podwórzu leśniczówki, gdzie prawdopodobnie znalazła się przypadkowo. Gatunek nie był znany dotychczas z Wielkopolski, w Polsce podawany tylko z okolic Warszawy oraz z południowej części kraju.

Thomisidae

11. *Coriarachne depressa* (C. L. KOCH). Występowała masowo pod korą starych sosen, mniej licznie pod korą młodych sosenek (około 20-letnich), a także pod korą starego kasztana.

12. *Misumena vatia* (CL.). 1 ♀ złowilem nad stawem na roślinach nadbrzeżnych.

13. *Xysticus audax* (SCHRANCK). Złowilem 1 ♂, ponadto obserwowałem kilka innych osobników. Gatunek ten, na ogół pospolity i występujący masowo, na badanym terenie był niezbyt liczny, na młodych sosenkach.

14. *Xysticus erraticus* BLACKWALL. 1 ♀ złowilem na pniu starej sosny.

15. *Philodromus aureolus aureolus* (CL.). 1 ♂ złowilem w młodniku sosnowym.

16. *Philodromus aureolus caespiticola* (WALCK.). W dużej liczbie osobników występował w młodnikach sosnowych, a także na starych sosnach i w parku, na krzewach liściastych.

17. *Philodromus collinus* C. L. KOCH. 2 ♀♀ i 1 ♂ złowilem w młodnikach sosnowych.

18. *Philodromus emarginatus* (SCHRANCK). 1 ♀ złowilem w młodniku sosnowym.

19. *Thanatus arenarius* L. KOCH. 2 ♀♀ złowilem w młodniku sosnowym, na piasku. Gatunek ten był podawany jedynie z 3 stanowisk w zachodniej części kraju, ostatnio przez DZIABASZEWSKĄ (1961) z okolic Poznania.

20. *Tibellus oblongus* (WALCK.). 2 ♀♀ złowilem w młodnikach sosnowych, jedna z nich opiekowała się kokonem przyczepionym do liścia trawy.

Salticidae

21. *Aelurillus litera-V-insignitus* (CL.). Dwa ♂♂ oraz znaczną liczbę osobników młodych złowilem na nagrzanym słońcem glebie młodników sosnowych. Na głowotułowiu jednego z samców, posiadającego poza tym zupełnie typowo rozwinięte narządy kopulacyjne oraz charakterystyczny wzgórek na udzie nogogłaszczków, stwierdziłem brak charakterystycznego desenia srebrno-czar-

nego w kształcie litery V, uważanego za bardzo istotną cechę rozpoznawczą. Gatunek dotychczas z Wielkopolski nie znany.

22. *Attulus saltator* (O. PICK.-CAMBRIDGE). Na nasłonecznionych, piaszczystych polankach wśród młodników schwytałem 1 ♀ i 1 ♂ tego nie podawanego dotychczas z Wielkopolski gatunku.

23. *Dendryphantès hastatus* (CL.). Gatunek ten, pospolity w młodnikach sosnowych, w Zawadzie występował nielicznie, złowilem 2 ♀♀ i kilka młodych okazów. Z Wielkopolski dotąd nie podawany.

24. *Evophrys erratica* (WALCK.). 3 ♀♀ i 3 ♂♂ złowilem na pniach sosen. Z Wielkopolski nie był podawany.

25. *Evophrys frontalis* (WALCK.). 1 ♂ złowilem w młodniku sosnowym. Z Wielkopolski nie podawany.

26. *Evarcha flammata* (CL.). Złowilem 2 ♀♀ i 1 ♂ na piaszczystych polankach w młodnikach oraz na korze sosny.

27. *Heliophanus dubius* C. L. KOCH. 2 ♀♀ złowilem na gałązkach młodych sosenek. Z Wielkopolski nie podawany.

28. *Heliophanus flavipes* (HAHN). 1 ♂ i 1 ♀ złowilem na piaszczystych polankach.

29. *Phlegra fasciata* (HAHN). 2 ♂♂ złowilem na piasku w młodnikach sosnowych.

30. *Salticus olearii* (SCOP.). Występuje bardzo licznie pod korą i na pniach starych i młodych sosen, pod korą kasztana, a także na płotach i drewnianych ścianach budynków.

31. *Salticus cingulatus* (PANZ.). 2 ♀♀ i 2 ♂♂ złowilem na pniach starych sosen. Z Wielkopolski nie podawany.

32. *Sitticus pubescens* (FABR.). W dużej liczbie okazów występuje na pniach sosen, na płotach, ścianach i murach, w miejscach nasłonecznionych i silnie nagrzewających się.

Lycosidae

33. *Alopecosa schmidti* (HAHN). 1 ♀ złowilem na piasku wśród młodników sosnowych. Gatunek ten, nie znany dotąd z Wielkopolski, podany był jedynie z okolic Warszawy przez THORELLA (1875); w zbiorach Instytutu Zoologicznego PAN w Warszawie znajdują się okazy z dwóch dalszych stanowisk: z Radości pod Warszawą (leg. W. BAZYLUK i S. NOWAKOWSKI) oraz z Krzyżanowic koło Pińczowa (leg. ekipa I. Z. PAN).

34. *Pardosa herbigrada* (BLACKW.). 1 ♀ złowilem na dziedzińcu leśniczówki. Gatunek dotychczas z Wielkopolski nie podawany.

35. *Pardosa monticola* (CL.). 2 ♀♀ złowilem na piasku w młodniku sosnowym.

36. *Xerolycosa miniata* (C. L. KOCH). 2 ♂♂ i 3 ♀♀ złowilem na piasku wśród młodników. Z Wielkopolski nie podawana.

Pisauridae

37. *Pisaura mirabilis* (CL.). 1 ♀ z kokonem złowilem nad stawem na roślinach nadbrzeżnych. Z Wielkopolski nie podawana.

Agelenidae

38. *Agelena labirynthica* (L.). 1 juv. ♂ złowilem na młodej sosence. Sieć była rozpięta wśród gałązek na wysokości około 30 cm nad ziemią, zaś lejkowaty wylot sieci poprowadzony był po pniu do najbliższego okółka gałęzi.

Tetragnathidae

39. *Tetragnatha nigrata* LENDL. 1 ♂ złowilem nad stawem, na suchej olsze-gatunek znany w Polsce jedynie z Bielinka nad Odrą (HESSE, 1937) oraz z okolic Juraty (ŁUCZAKOWA, 1954).

40. *Tetragnatha obtusa* C. L. KOCH. 1 ♂ złowilem na pniu starej sosny w pobliżu stawu.

Araneidae

41. *Araneus adiantus* (WALCK.). Obserwowałem kilka młodych osobników w młodnikach sosnowych. W przeciwieństwie do młodników Puszczy Kampinoskiej (PRÓSZYŃSKI, 1961) występował w Zawadzie nielicznie.

42. *Araneus cornutus* CL. Kilka dojrzałych osobników obserwowałem w szuwarach nad stawem i na olchach.

43. *Araneus cucurbitinus* CL. Występował w dużej liczbie osobników w młodnikach sosnowych, a także w parku na krzewach i drzewach liściastych. Obserwowałem okazy młode i dojrzałe.

44. *Araneus diadematus* CL. Obserwowałem nieliczne młode okazy w młodnikach sosnowych i w parku.

45. *Araneus quadratus* CL. Nieliczne młode okazy obserwowałem w młodnikach sosnowych.

46. *Araneus redii* (SCOP.). Występował dość licznie w młodnikach sosnowych.

47. *Araneus sturmi* (HAHN). 1 ♀ złowilem w młodniku sosnowym.

48. *Araneus umbraticus* (CL.). 1 ♀ i 1 juv. ♀ złowilem w parku pod korą starej sosny, ukryte w pobliżu sieci.

49. *Argiope bruennichi* (SCOP.). Młodą ♀ bez charakterystycznego, pasiastego desenia na odwłoku złowilem w młodniku sosnowym. Gatunek ten ma szeroki zasięg geograficzny od zachodniej Europy po Chiny i Japonię oraz od Szwecji po środkową Afrykę (BONNET, 1955), w związku z tym jego występowanie na nielicznych dotychczas znanych stanowiskach w zachodniej Polsce (CZAJKA, 1957; DZIABASZEWSKI, 1959; URBAŃSKI, 1948 i inni) nie wydaje się mieć donioślejszego znaczenia zoogeograficznego. Do dotychczas znanych

stanowisk tego gatunku w Polsce należy dodać Puszcę Sandomierską, gdzie zaobserwował go doc. dr W. BAZYLUK, niestety na razie nie posiadam okazów z tego stanowiska.

50. *Cercidia prominens* (WESTR.). 1 ♀ złowilem w runie trzydziestoletniego lasu sosnowego.

51. *Cyclosa conica* (PALLAS). 1 ♀ złowilem w młodniku sosnowym.

52. *Cyclosa oculata* (WALCK.). 1 ♀ obserwowalem w młodniku sosnowym.

53. *Mangora acalypha* (WALCK.). Złowilem jedynie 4 ♀♀ w młodniku sosnowym; w podobnym środowisku w Puszczy Kampinoskiej gatunek ten występował masowo (PRÓSZYŃSKI, 1961).

54. *Zilla diodia* (WALCK.). 1 ♀ i 1 juv. ♀ złowilem w młodniku sosnowym.

*Theridiidae*¹

55. *Dipoena melanogaster* (C. L. KOCH). 1 ♀ i 2 ♂♂ złowilem w młodniku sosnowym.

56. *Episinus truncatus* (LATR.). 1 ♂ złowilem w młodniku sosnowym.

57. *Steatoda bipunctata* (L.). 3 ♀♀ złowilem w zabudowaniach gospodarczych leśnictwa, 1 juv. ♂ pod korą kasztana.

58. *Theridion bimaculatum* (L.). 2 ♀♀ złowilem w młodniku sosnowym.

59. *Theridion denticulatum* (WALCK.). 1 ♀ złowilem na pniu starej sosny.

60. *Theridion impressum* (L. KOCH). 1 ♀ złowilem w młodniku sosnowym.

61. *Theridion lunatum* (CL.). 1 ♂ złowilem na pniu starej sosny.

62. *Theridion ovatum* (CL.). 2 ♂♂ i 1 juv. ♀ złowilem w młodniku sosnowym i na młodych brzoźkach.

63. *Theridion pinastri* (L. KOCH). 1 ♂ złowilem w młodniku sosnowym.

64. *Theridion simile* (C. L. KOCH). 2 ♀♀ złowilem w młodniku sosnowym.

65. *Theridion tepidariorum* (C. L. KOCH). 1 ♂ złowilem w młodniku sosnowym.

66. *Theridion varians* (HAHN). 3 ♀♀ i 2 ♂♂ złowilem w młodniku sosnowym i na brzoźkach.

Obserwacje prowadzone przeze mnie nad arachnofauną różnych lasów sosnowych pozwoliły mi stwierdzić pewną specyficzność tej fauny lasów leśnictwa Zawada. Polega ona zarówno na niewystępowaniu pewnych gatunków, jak też na występowaniu w zupełnie innym nasileniu ilościowym. Uwagi swoje ograniczam do rodzin lepiej mi znanych: *Salticidae*, *Thomisidae* i *Araneidae*.

W pierwszym rzędzie uderza w Zawadzie brak niektórych gatunków pospolitych w innych badanych przeze mnie młodnikach, np. na Górze Nartowej w Puszczy Kampinoskiej (PRÓSZYŃSKI, 1961). Brak tu więc *Evarcha arcuata* (CL.), *Xysticus cristatus* CL. i obu podgatunków *Araneus marmoreus* CL. Inne

¹ Oznaczenia pajaków z rodziny *Theridiidae* sprawdził mi mgr A. DZIABASZEWSKI (Poznań), za co składam Mu serdeczne podziękowanie.

gatunki, takie jak *Araneus adiantus* (WALCK.), *A. diadematus* CL., *Mangora acalypha* (WALCK.), *Dendryphantus hastatus* (CL.), *Evarcha flammata* (CL.), występowały nielicznie. Masowo natomiast występował *Araneus cucurbitinus* CL., który w młodnikach sosnowych Góry Nartowej był znacznie mniej liczny.

Przyczyna tych różnic nie jest na razie znana. Wydaje mi się jednak, że takie nieraz na pozór drobne różnice w faunie podobnych środowisk zasługują na wnikliwszą uwagę i specjalne podkreślenie w pracach faunistycznych i ekologicznych. Mogą one wiele powiedzieć o wymaganiach środowiskowych poszczególnych gatunków pajaków oraz przyczynić się do stwierdzenia i zbadania różnic w nasileniu występowania w poszczególnych latach.

OBSERWACJE NAD ZWALCZANIEM NIEKTÓRYCH SZKODNIKÓW SOSNY PRZEZ PAJĄKI

Obserwacje nad udziałem pajaków w niszczeniu szkodników sosny ograniczyłem w zasadzie tylko do dwóch gatunków szkodników: korowca sosnowego — *Aradus cinnamomeus* PANZ. (*Heteroptera*, *Aradidae*) i zwójki sosnoweczki — *Rhyacionia buoliana* (DEN. et SCHIFF.) (*Lepidoptera*, *Tortricidae*). Ponieważ jednak pająki są drapieżcami wszystkożernymi i o wyborze ofiary decyduje prawdopodobnie jedynie wielkość i siła ofiary oraz możliwość spotkania jej w granicach obszaru łowieckiego pająka, obserwacje te mogą częściowo wiązać się i z innymi gatunkami szkodników, o podobnej do wymienionych biologii.

Zwójka sosnoweczka w stadium larwalnym przebywa początkowo w minowanych przez siebie igłach sosnowych. Następnie, po odbyciu wylinki, przepelza do pączka szczytowego, który draży, wreszcie, wkrótce przed przepoczwarczeniem, wgryza się w młode, rozwijające się pędy, przeważnie okółków szczytowych sosny; tam też przepoczwarcza się. Owad dojrzały wylega się w czerwcu, po czym następuje rójka i składanie jaj. Po opuszczeniu miejsca przepoczwarczenia się motyle odbywają loty, przede wszystkim w zasięgu partii szczytowych młodych sosen, przy czym samce wykazują znacznie większą ruchliwość niż samice. Te ostatnie spędzają dłuższy czas bez ruchu, siedząc na gałązkach, wśród igieł lub na pniu. Intensywność lotów zwójki, niezbyt duża w ciągu dnia, nasila się gwałtownie po zachodzie słońca, by po okresie około jednej godziny znowu się zmniejszyć. Należy podkreślić, że na badanym terenie zwójka sosnoweczka występowała masowo.

Dla pajaków sieciowych złapanie zwójki możliwe jest tylko w chwili lotu, zwłaszcza lotu kołującego między gałązkami, przy czym im intensywniejszy lot, tym większa szansa złowienia. Jak stwierdziłem, w momencie największego nasilenia lotów, już po zachodzie słońca, pająki jeszcze reagowały aktywnie na drgania sieci. Stwierdziłem łapanie motyli zwójki przez następujące *Araneidae*: *Araneus adiantus* (WALCK.), *A. cucurbitinus* CL., *A. diadematus* CL., *A. quadratus* CL., *A. redii* (SCOP.) i *Cyclosa oculata* (WALCK.); ponieważ jednak bio-

logia gatunków z tej rodziny jest zbliżona, można oczekiwać, że łowić ją mogą wszystkie większe *Araneidae* żyjące w danym młodniku. Oczywiście największe szanse złowienia zwójki mają te pająki, które rozpinają sieci między pędami szczytowymi lub wyższymi gałązkami sąsiadujących ze sobą drzewek, albo między górnymi gałązkami jednego drzewka. Miejsce rozpinania sieci nie jest jednak na ogół cechą gatunkową u pajaków z rodziny *Araneidae*, lecz raczej dziełem przypadku.

Liczba okazów zwójek złowionych przez jednego pająka w ciągu jednego dnia nie przekracza kilku okazów. Podając pająkowi *Araneus cucurbitinus* CL. motyle zwójki na sieć zaobserwowałem w ciągu dwóch godzin dziesięć kolejnych ataków na ofiarę, jednakże na dalsze motyle pająk przestał już reagować. Należy dodać, że po schwyтaniu już kilku motyli sieć była przeważnie uszkodzona i unieruchomione poprzednio motyle zrywały swym ciężarem osłabioną sieć. W ten sposób z dziesięciu złowionych odpadło z sieci aż 7 motyli zwójki, wszystkie jednak były już niezdolne do życia. Znacznie mniejszą żarłoczność wykazały *A. redii* (SCOP.) i *Cyclosa oculata* (WALCK.); już po złowieniu trzech motyli przestały reagować na dalsze, podawane im na sieć.

Największa liczba zwójek złowionych w naturalnych warunkach wynosiła 3; znaleziono je w sieci *Araneus adiantus* (WALCK.). Jest to prawdopodobnie cyfra bliska granicy możliwości łownych *Araneidae* w ciągu jednego dnia.

Pająki z rodzaju *Philodromus* WALCK. (rodzina *Thomisidae*) chwytają zdobycz biegając (bardzo szybko) po gałązkach i pniach sosenek, dlatego też mają największe szanse łowienia zwójek siedzących na sosenkach, jak również atakowania larw w czasie ich wędrówek; tego ostatniego faktu jednak na razie nie stwierdziłem. Należy podkreślić, że obserwacje nad rodzajem *Philodromus* WALCK. są bardzo utrudnione ze względu na ruchliwość i niewielkie zagęszczenie okazów w naturalnych warunkach. Próby sztucznego zagęszczenia pajaków z rodzaju *Philodromus* WALCK. w insektarium są w tej chwili jeszcze bardzo trudne ze względu na bardzo silny kanibalizm tych pajaków. Jedyną interesującą obserwacją, potwierdzającą powyższe założenia, jest stwierdzenie zaatakowania przez *Philodromus aureolus caespiticola* WALCK. dorosłej zwójki w chwili wychodzenia z poczwarki. Biorąc pod uwagę podobieństwo biologii pajaków z rodzaju *Philodromus* WALCK. można oczekiwać, że wszystkie gatunki tego rodzaju żyjące w młodnikach mogą atakować zwójkę.

Nie udało mi się zaobserwować atakowania zwójki przez pająka *Oxyopes ramosus* (PANZ.), jednakże ze względu na wielkość, żarłoczność i ruchliwy sposób atakowania zdobyczy jest to prawdopodobne.

Korowiec *Aradus cinnamomeus* PANZ. żeruje pod odstającymi płatami kory młodych sosen. Charakterystycznymi dla tego środowiska i mającymi największe możliwości niszczenia korowców są przede wszystkim następujące pająki: *Coriarachne depressa* (C. L. KOCH), *Salticus olearii* (SCOP.) i *Segestria senoculata* (L.), obserwacja ich jednak jest bardzo utrudniona. Dotychczas stwierdziłem chwytanie i pożeranie przez *Coriarachne depressa* (C. L. KOCH) mło-

dych larw *Aradus cinnamomeus* PANZ. oraz spotkałem szczątki dojrzałych korowców w oprzędach *Salticus olearii* (SCOP.).

Wszystkie te obserwacje mają charakter wstępny i wymagają dalszego kontynuowania. Wymienione pająki nie wyczerpują listy naturalnych wrogów szkodników sosny; biologia tych pajaków, ilość niszczonej przez nie owadów, a zwłaszcza owadów szkodliwych dla gospodarki, jest jeszcze bardzo słabo poznana.

PIŚMIENNICTWO

- BONNET P. 1955—59. Bibliographia *Araneorum*. II, 1—5. Toulouse.
- CZAJKA M. 1957. Kilka nowych stanowisk dwóch rzadkich pajaków w Polsce. Prz. zool., Wrocław, 1, 2.
- DZIABASZEWSKA J. 1961. Pająki z rodziny *Thomisidae* Wielkopolskiego Parku Narodowego. Pr. monogr. Przyr. wielkop. Parku nar., Poznań, 4, 1.
- DZIABASZEWSKI A. 1959. Pająk tygrzyk paskowany (*Argiope bruennichi* SCOP.) w Polsce w świetle nowszych badań. Przyr. Pol. zach., Poznań, 3, 1—2.
- HESSE E. 1937. Die Arachnoidenfauna des Naturschutzgebietes Bellinchen (Oder). 1. Beitrag. Märk. Tierw., Berlin, 3, 1—2.
- ŁUCZAKOWA J. 1954. Dwa zespoły pajaków. Ekologia pol., Warszawa, 2, 4.
- POKROWSKY S. V. 1925. Quelques observations faites sur l'habitation des araignées dans les environs de la Station Biologique de Bolchevo en 1923. Zap. bol'shevskoj biol. Stanc., Moskva, 1, 1.
- PRÓSZYŃSKI J. 1961. Pająki Góry Nartowej w Puszczy Kampinoskiej. Fragm. faun., Warszawa, 7, 35.
- THORELL T. 1875. Descriptions of several European and North African spiders. Svenska Vetensk. Akad. Handl., Stockholm, N. F., 12, 5.
- URBAŃSKI J. 1948. *Argiope bruennichi* (SCOP.) 1772 na Wyspie Wolinie oraz rozmieszczenie tego gatunku na ziemiach Polskich. Bad. fizjogr. Pol. zach., Poznań, 1.
- WAGNER W. A. 1895. Spisok i opisanije kollekcii po biologii paukov. Koll. zool. Kabin. varš. Univ., Warszawa, 4.

РЕЗЮМЕ

Автор дает фаунистическую сводку пауков из семейств: *Dictynidae*, *Dysderidae*, *Pholcidae*, *Oxyopidae*, *Ctenidae*, *Clubionidae*, *Anyphaenidae*, *Gnaphosidae*, *Thomisidae*, *Salticidae*, *Lycosidae*, *Pisauridae*, *Agelenidae*, *Tetragnathidae*, *Araneidae*, *Theridiidae* пойманных в июне 1961 г. в районе Экспериментальной Станции Научно-Исследовательского Института Лесного Хозяйства в Заваде (Надлесничество Потржебовице, уезд Чарнков, воеводство Познань). Исследования охватывали сосновые леса (30- и 80-летние), старый лиственный парк и растительность на берегах прудов. Среди 66 констатированных видов пауков 16 не были до сих пор приводимы из познанского воеводства, а два вида — *Pholcus phalangoides* (FUESSLIN) и *Zora manicata* SIMON — являются новыми для фауны Польши.

Как следует из наблюдений над уничтожением пауками некоторых вредителей сосны, врагом полужестокрылого *Aradus cinnamomeus* PANZ. является *Coriarachne depressa* (C. L. КОСН) и вероятно *Salticus olearii* (SCOP.) и *Segestria senoculata* (L.). Врагами бабочки *Rhyacionia buoliana* (DEN. et SCHIFF.) (*Tortricidae*) являются все крупнейшие пауки из семейства *Araneidae*, растягивающие свои сети в сосновых молодняках и пауки из рода *Philodromus* WALCK. Количество взрослых бабочек *Rhyacionia buoliana* (DEN. et SCHIFF.), ловленных в протяжении одного дня одним пауком из семейства *Araneidae* в естественных условиях, не превышает вероятно трех особей.

SUMMARY

The author gives a faunistic list of the families: *Dictynidae*, *Dysderidae*, *Pholcidae*, *Oxyopidae*, *Otenidae*, *Clubionidae*, *Anyphaenidae*, *Gnaphosidae*, *Thomisidae*, *Salticidae*, *Lycosidae*, *Pisauridae*, *Agelenidae*, *Tetragnathidae*, *Araneidae* and *Theridiidae* collected within the area of Experimental Station of the Forestry Research Institute in Zawada (Czarnków District, Poznań Province) in June 1961. Young and older (30 and 80 years old) pine woods, an old leafed tree park and the plants fringing the ponds were investigated. 66 species of spiders were found, out which 16 have not been formerly reported from Wielkopolska region, while two species i. e. *Pholcus phalangioides* (FUESSLIN) and *Zora manicata* SIMON are new to Poland's fauna.

The observations on the destruction by spiders of some of the pine-tree pests suggest that *Coriarachne depressa* (C. L. КОСН) and probably also *Salticus olearii* (SCOP.) and *Segestria senoculata* (L.) belong to the enemies of the bug *Aradus cinnamomeus* PANZ. All larger spiders of the family *Araneidae* which construct their nets in young pine woods, as well as those of the genus *Philodromus* WALCK., may be considered as enemies of the moth *Rhyacionia buoliana* (DEN. et SCHIFF.) (*Tortricidae*). The number of adult moths *Rhyacionia buoliana* (DEN. et SCHIFF.) caught in one day by a spider of the family *Araneidae* does not exceed three under natural conditions.

Redaktor pracy — dr A. Riedel

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa 1962

Nakład 1550+100 egz. Ark. wyd. 1, druk. 0,75. Papier druk. sat. kl. III, 80 g. B1. Cena zł 6.—

Nr zam. 604/62 — Wrocławska Drukarnia Naukowa — B-8

<http://rcin.org.pl>